

غدیر در دعاها و زیارات

آرزوی هر شیعه است که ای کاش زمان، به عقب برمی گشت و در غدیر حاضر بود و با مولایش دست بیعت می داد و به آن حضرت تبریک می گفت. ای کاش امیرالمؤمنین (علیه السلام) اکنون زنده بود، و هر ساله در روز غدیر به حضورش شرفیاب می شدیم و با او تجدید بیعت می کردیم و بار دیگر به او تهنیت می گفتیم.

تحقق این آرزو چندان مشکل نیست. زیارت امیرالمؤمنین حضرت علی (علیه السلام) در نجف اشرف و حضور در حرم مطهر آن حضرت و عرض ادب به ساحت مقدس و سخن گفتن با ایشان از صمیم جان و بازگفتن این آرزوی قلبی در پیشگاهش از نظر شیعه، تجدید بیعت حقیقی و تبریک و تهنیت واقعی است. سلام غدیر به آن دوم شخصیت عالم وجود که صدای ما را می شنود و پاسخ ما را می دهد در حکم حضور در بیابان غدیر و بیعت با دست مبارک اوست.

امام صادق و امام رضا (علیهما السلام) سفارش اکید فرموده اند (1) که تا حد امکان در روز غدیر کنار قبر امیرالمؤمنین (علیه السلام) حاضر باشیم و این یادبود عظیم را در حرم صاحب غدیر بپا کنیم. حتی اگر نمی توانیم در حرم او حاضر شویم در هر جایی که باشیم کافی است به سوی مزار با صفایش اشاره کنیم و به او سلامی دهیم و قلب خود را در حرم او حاضر کنیم و با مولایمان سخن بگوییم، که او سلام ما را پاسخی گرم می دهد و دست بیعت ما را با دستان یداللهی خویش می فشارد.

این یادبود سالانه، تجدید خاطره غدیر و بیعت مجدد با صاحب آن است، و از زمان ائمه (علیهم السلام) تاکنون همواره برگزار شده است. سالانه هزاران نفر در شب و روز غدیر در حرم امیرالمؤمنین (علیه السلام) حضور یافته اند و به صاحب اختیاری مطلق او بر همه هستی شان افتخار نموده اند، و این را به عنوان بیعت با فرزندش حضرت قائم آل محمد (عجل الله تعالی فرجه) تلقی نموده اند.

زیارت امیرالمؤمنین حضرت علی (علیه السلام) در نجف اشرف و حضور در حرم مطهر آن حضرت و عرض ادب به ساحت مقدس و سخن گفتن با ایشان از صمیم جان و بازگفتن این آرزوی قلبی در پیشگاهش از نظر شیعه، تجدید بیعت حقیقی و تبریک و تهنیت واقعی است. سلام غدیر به آن دوم شخصیت عالم وجود که صدای ما را می شنود و پاسخ ما را می دهد در حکم حضور در بیابان غدیر و بیعت با دست مبارک اوست.

امام هادی (علیه السلام) - در سالی که معتصم عباسی آن حضرت را از مدینه به سامرا تبعید کرد - در روز غدیر به نجف آمدند و در حرم جدشان امیرالمؤمنین (علیه السلام) حضور یافتند و زیارت مفصلی خطاب به آن حضرت انشا فرمودند. (2) این زیارت دوره کامل عقاید شیعه درباره ولایت امیرالمؤمنین (علیه السلام) و فضایل و سوابق و محنت های آن حضرت را بیان می کند. در اینجا جملاتی از این زیارت را که تجدید عهدی با عقاید ریشه دارمان است و نیز برخی دعاها که در آن مسئله غدیر مطرح شده است می آوریم:

1. غدیر در دعای ندبه: امامت پایان نبوت

«فلما انقضت أيامه أقام وليه علي بن أبي طالب صلواتك عليهما و ألهما هاديا إذ كان هو المنذر و لكل قوم هاد، فقال و الملائم أمامه: من كنت مولاه فعلي مولاه، اللهم وال من والاه و عاد من عاداه وانصر من نصره و اخذل من خذله»؛

آنگاه که دوران رسالت پیامبر (صلی الله علیه و آله) سر آمد ولی خود علی بن ابی طالب (علیه السلام) را به عنوان هدایتگر مردم منصوب نمود، چرا که او ترساننده مردم بود و هر قومی هدایتگری می خواهد. لذا در حالی که مردم در برابر او بودند فرمود: «هر کس من صاحب اختیار او هستم علی صاحب اختیار اوست. خدایا دوست بدار هر کس او را دوست بدارد و دشمن بدار هر کس او را دشمن بدارد و یاری کن هر کس او را یاری کند و خوار کن هر کس او را خوار کند.»

2. غدیر در دعای عدیله: ایمان به صاحب غدیر

"أما بوصيه الذي نصبه يوم الغدير و أشار بقوله «هذا علي» إليه؛"

ما ایمان می آوریم به جانشین پیامبر (صلی الله علیه و آله) که او را در روز غدیر منصوب کرد و با کلمه «این علی» به او اشاره کرد.

3. قسمتی از زیارت غدیر: اطاعت و ولایت تو را واجب کرد

«السلام عليك يا مولاي و مولی المؤمنین. السلام عليك يا دين الله القويم و صراطه المستقیم. أشهد أنك أخوا رسول الله صلی الله علیه و آله... و أنه قد بلغ عن الله ما أنزله فيك، فصدع بأمره و أوجب علی أمته فرض طاعتك و ولايتك و عقد علیهم البيعة لك و جعلك أولى بالمؤمنین من أنفسهم كما جعله الله كذلك. ثم أشهد الله تعالى علیهم فقال: ألسنت قد بلغت؟ فقالوا: اللهم بلی. فقال: اللهم أشهد و كفی بك شهيدا و حاكما بين العباد. فلعن الله جاحد و لايتك بعد الإقرار و ناکث عهدك بعد الميثاق.»

سلام بر تو ای صاحب اختیار من و صاحب اختیار مؤمنین. سلام بر تو ای دین محکم خداوند و راه مستقیم او. شهادت می دهم که تو برادر پیامبر (صلی الله علیه و آله) هستی... و آن حضرت از طرف خداوند آنچه درباره تو نازل کرده بود رسانید و دستور خدا را به اجرا در آورد و وجوب اطاعت تو و ولایت را بر مردم واجب کرد، و برای تو از آنان بیعت گرفت و تو را نسبت به مؤمنین صاحب اختیارتر از خودشان قرار داد همانطور که خداوند به آن حضرت چنین مقامی داده بود. سپس خدای تعالی را بر آنان شاهد گرفت و فرمود: آیا من به شما رساندم؟ گفتند: آری بخدا قسم.

عرض کرد: خدایا شاهد باش و تو به عنوان شاهد و حاکم بین بندگان کفایت می کنی.

خداوند منکر ولایت تو را بعد از اقرار و شکننده عهد تو را بعد از پیمان لعنت کند.

4. فراز دیگری از زیارت غدیر: قرآن به ولایت تو گویاست

«أشهد أنك أمير المؤمنين الحق الذي نطق بولايتك التنزيل و أخذ لك العهد علی الامة بذلك الرسول. أشهد يا أمير المؤمنين أن الشاك فيك ما آمن بالرسول الأمين و أن العادل بك غيرك عاند عن الدين القويم الذي ارتضاه لنا رب العالمین و أكمله بولايتك يوم الغدير. ضل والله و أضل من اتبع سواك و عند عن الحق من عاداك.»

شهادت می دهم تو امیر المؤمنین بر حقی هستی که قرآن به ولایت تو گویاست و پیامبر (صلی الله علیه و آله) بر سر آن از امت عهد و پیمان گرفته است.

یا امیر المؤمنین، شهادت می دهم که شك کننده درباره تو به پیامبر امین (صلی الله علیه و آله) ایمان نیاورده است، و کسی که تو را با غیر تو مساوی قرار دهد از دین محکمی که رب العالمین برای ما پسندیده و با ولایت تو در روز غدیر آن را کامل کرده، ضدیت و دشمنی کرده است.

بخدا قسم کسی که تابع غیر تو شد گمراه شده و هر کس با تو دشمنی کند با حق عناد ورزیده است.

5. فرازی از زیارت غدیر: بخاطر ترس حق خود را رها نکردی

«أشهد أنك ما اتقيت ضارعا و لا أمسكت عن حَقك جازعا و لا أحجمت عن مجاهدة غاصبيك ناكلا و لا أظهرت الرضا بخلاف ما يرضى الله مدهنا و لا وهنت لما أصابك في سبيل الله و لا ضعفت و لا استكنت عن طلب حَقك مراقبا. معاذ الله أن تكون كذلك، بل إذ ظلمت احتسبت ربك و فوضت إليه أمرك و ذكرتهم فما اذكروا و وعظتهم فما اتعظوا و خوفتهم فما تخوفوا.»

شهادت می دهم که تو از روی ذلت تقیه نکردی، و بخاطر ترس از حق خود امساک نکردی، و به عنوان عقب نشینی، از جهاد با غاصبین حقت خودداری نکردی، و به عنوان سازشکاری مطلبی بر خلاف رضای خدا

اظهار نکردی، و در مقابل آنچه در راه خدا به تو رسید سستی نکردی و ضعف نشان ندادی و به عنوان انتظار از طلب حق خود ناتوانی نشان ندادی.

معاذ الله که تو چنین باشی! بلکه وقتی مظلوم شدی برای خدا صبر کردی و کار خود را به او سپردی، و ظالمان را متذکر شدی ولی نخواستند بیاورند، و آنان را موعظه کردی ولی در آنان اثر نکرد، و آنان را از خدا ترسانیدی ولی نترسیدند!

6. قسمت دیگری از زیارت غدیر: خدا لعنت کند آنان که حرمتت شکستند

«لعن الله مستحلی الحرمة منك و ذائدی الحق عنك، و أشهد أنهم الأخسرون الذین تلفح وجوههم النار و هم فیها کالحوں. لعن الله من ساواك بمن نواك. لعن الله من عدل بك من فرض الله علیه ولایتك.»

خدا لعنت کند آنان که حرمت تو را شکستند و حقت را از تو دور کردند. شهادت می دهم که آنان از همه زیان کارترند، آنان که حرارت آتش به صورت هایشان می خورد و در آن با روی گرفته و عبوس هستند.

خدا لعنت کند کسی را که تو را با آن که در مقابل تو ایستاد مساوی بداند.

خدا لعنت کند کسی را که تو را با آن که خداوند ولایتت را بر او واجب کرده مساوی بداند.

7. فراز دیگری از زیارت غدیر: جز عده کمی ایمان نیاوردند

«إن الله تعالی استجاب لنبیہ صلی الله علیه و آله فیک دعوتہ، ثم أمره بإظهار ما أولاک لأمتہ إعلاء لشأنک و إعلانا لبرهانک و دحضا للأباطیل و قطعاً للمعاذیر. فلما أشفق من فتنۃ الفاسقین و اتقی فیک المنافقین أوحی إلیه رب العالمین: یا ایها الرسول بلغ ما أنزل إلیک من ربک و إن لم تفعل فما بلغت رسالته و الله یعصمک من الناس. فوضع علی نفسه أو زار المسیر و نهض فی رمضاء الهجیر فخطب و أسمع و نادى فأبلغ، ثم سألهم أجمع فقال: هل بلغت؟ فقالوا: اللهم بلی. فقال: اللهم اشهد. ثم قال: ألسنت أولی بالمؤمنین من أنفسهم؟ فقالوا: بلی. فأخذ بیدک و قال: «من کنت مولاه فهذا علی مولاه، اللهم وال من والاه و عاد من عاداه و انصر من نصره و اخذل من خذله» فما آمن بما أنزل الله فیک علی نبیہ إلا قلیل و لا زاد أكثرهم غیر تخسیر.»

خداوند تعالی دعای پیامبرش (صلی الله علیه و آله) را درباره تو مستجاب کرد، و به او دستور داد تا ولایت تو را بر امت اظهار کند تا مقام تو را بلندمرتبه و دلیل تو را اعلام کرده باشد و سخنان باطل را کوبیده و عذرهای بیجا را ریشه کن کرده باشد.

آنگاه که از فتنه فاسقان احساس خطر کرد و از منافقین درباره تو ترسید، پروردگار جهان به او چنین وحی کرد: «ای پیامبر، برسان آنچه از پروردگارت بر تو نازل شده، و اگر نرسانی رسالت او را نرسانده ای، و خداوند تو را از شر مردم حفظ می کند.»

پیامبر (صلی الله علیه و آله) سختی سفر را متحمل شد و در شدت حرارت ظهر بپا خاست و خطبه ای ایراد کرد و شنواید و ندا کرد و رسانید. سپس از همه آنها پرسید: آیا رسانیدیم؟ گفتند: آری بخدا قسم.

عرض کرد: خدایا شاهد باش. سپس پرسید: آیا من نسبت به مؤمنین از خودشان صاحب اختیار تر نبوده ام؟ گفتند: آری. پس دست علی (علیه السلام) را گرفت و فرمود: «هر کس من صاحب اختیار او بوده ام این علی صاحب اختیار اوست. خدایا دوست بدار هر کس او را دوست بدارد و دشمن بدار هر کس او را دشمن بدارد، و یاری کن هر کس او را یاری کند و خوار کن هر کس او را خوار کند.» ولی به آنچه خداوند درباره تو بر پیامبرش نازل کرد جز عده کمی ایمان نیاوردند و اکثرشان جز زیانکاری برای خود زیاد نکردند.

8. فراز دیگری از زیارت غدیر: معتقدیم که این حقی از جانب خداست

«اللهم إنا نعلم أن هذا هو الحق من عندك، فالعن من عارضه واستكبر و كذب به و سيعلم الذين ظلموا أي منقلب ينقلبون. لعنة الله و لعنة ملائكته و رسله أجمعين على من سل سيفه عليك و سللت سيفك عليه يا أمير المؤمنين المشركين و المنافقين إلى يوم الدين، و على من رضی بما ساءك و لم یكرهه و أغمض عينه و لم ینكر أو أعان عليك بید أو لسان أو قعد عن نصرک أو خذل عن الجهاد معك أو غمط فضلك و جحد حقك أو عدل بك من جعلك الله أولى به من نفسه.»

خدایا، ما می دانیم که این حقی از جانب توست. پس لعنت کن هر کس با آن معارضه کند و در مقابل آن سر تعظیم فرود نیاورد و آن را تکذیب کند و کافر شود. و به زودی آنان که ظلم کردند خواهند دانست که به کجا باز خواهند گشت.

یا امیرالمؤمنین، لعنت خدا و لعنت همه ملائکه و انبیانش بر کسی که تو بر او شمشیر کشیدی و کسی که بر تو شمشیر کشید از مشرکین و منافقین تا روز قیامت. و بر کسی که به آنچه تو را ناراحت می کند راضی باشد و او را ناراحت نکند، و بر کسی که چشم خود را بسته و انکار نمی کند، و بر کسی که علیه تو با دست یا زبان کمک کرده یا از یاری تو خودداری کرده یا از جهاد همراه تو دیگران را منع کرده یا فضیلت تو را کوچک شمرده و حق تو را انکار نموده یا کسی را که خداوند تو را صاحب اختیار بر او قرار داده با تو برابر بداند.

9. بخش دیگری از زیارت غدیر: مسئله عجیب بعد از انکار حق تو

«و الأمر الأعجب و الخطب الأفرع بعد جحدك حقك غصب الصديقة الطاهرة الزهراء سيدة النساء فدكا و رد شهادتك و شهادة السيدین سالتك و عترة المصطفى صلی الله علیكم، و قد أعلى الله تعالى على الأمة درجتكم و رفع منزلتكم و أبان فضلكم و شرفكم على العالمین.»

مسئله عجیب و کار سوزناک بعد از انکار حق تو، غصب فدک از صدیقه طاهره سیده النساء حضرت زهرا علیهاالسلام و رد شهادت تو و دو آقا از نسل و عترت تو امام حسن و امام حسین علیهماالسلام است که صلوات خدا بر شما باد، و این در حالی بود که خداوند تعالی درجه شما را بر امت بالا برده و منزلت شما را بلند قرار داده و فضل شما را روشن کرده و شما را بر عالمیان شرافت داده است.

10. فراز دیگری از زیارت غدیر: متحیر است کسی که به تو ظلم کرده

«ما أعمه من ظلمك عن الحق. فأشبهت محنتك بهما محن الأنبياء عند الوحدة و عدم الأنصار. ما يحبط المادح و صفك و لا يحبط الطاعن فضلك. تخمد لهب الحروب ببناك و تهتك ستور الشبه ببناك و تكشف لبس الباطل عن صريح الحق.»

چقدر متحیر است از حق کسی که به تو ظلم کرده است. محنت تو به آن دو (ابوبکر و عمر)، به گرفتاری های انبیاء (علیهم السلام) هنگام تنهایی و کمک نداشتن شباهت پیدا کرد. مدح کننده تو به اوصاف احاطه پیدا نمی کند، و طعن زننده بر تو فضیلتت را پائین نمی آورد.

آتش جنگ ها را با انگشتانت خاموش می کردی، و پرده های شبهه را با بیانت پاره می نمودی، و پوشش باطل را با حق صریح منکشف می کردی.

11. فراز دیگری از زیارت غدیر: خدایا منکرین حق و لیت را لعنت کن

«اللهم العن قتلة أنبيائك و أوصياء أنبيائك بجميع لعناتك و أصلهم حر نارك و العن من غصب وليك حقه و أنكر عهده و جرده بعد اليقين و الإقرار بالولاية له يوم أكملت له الدين. اللهم العن قتلة أمير المؤمنين و من ظلمه و

أشباعهم و أنصارهم. اللهم العن ظالمى الحسين و قاتليه و المتابعين عدوه و ناصريه و الراضين بقتله و خاذليه لعنا وبيلا.»

خدایا، قاتلین انبیاء و جانشینان انبیائت را با همه لعنت هایت لعنت کن، و گرمی آتش را به آنان بچشان. و لعنت کن کسانی را که حق ولایت را غصب کردند و پیمان او را انکار نمودند و بعد از یقین و اقرار به ولایت او در روزی که دین را برایش کامل کردی، آن را انکار کردند.

خدایا قاتلین امیر المؤمنین و کسانی که به او ظلم کردند و پیروان و یارانشان را لعنت فرما. خدایا، ظالمین حسین (علیه السلام) و قاتلین او و تابعین دشمن او و یاری کننده دشمنش را و راضیان به قتل او و خوارکنندگان او را لعنتی فرما که عاقبتی بد دنبال آن باشد.

12. فراز دیگری از زیارت غدیر: خدایا اولین ظالم به آل محمد را لعنت فرما

«اللهم العن أول ظالم ظلم آل محمد و مانعهم حقوقهم. اللهم خص أول ظالم و غاصب لآل محمد باللعن و كل مستن بما سن إلى يوم القيامة. اللهم صل على محمد خاتم النبيين و على علي سيد الوصيين و آله الطاهرين و اجعلنا بهم متمسكين و بولايتهم من الفائزين الآمنين الذين لا خوف عليهم و لا هم يحزنون.»

خدایا اولین ظالمی که به آل محمد ظلم کرد و مانعین حقوق ایشان را لعنت فرما. خدایا اولین ظالم و غاصب حق آل محمد و هر کس که بدعت های او را تا روز قیامت عمل می کند لعنت مخصوص فرما. خدایا، بر محمد خاتم پیامبران و بر علی آقای اوصیاء و آل طاهرینش صلوات فرست، و ما را متمسک به آنان قرار داده و با ولایتشان ما را از رستگاران و از صاحبان امان که بر آنان ترسی نیست و محزون نمی شوند قرار ده.

13. در دعای روز عید غدیر: غدیر را پذیرفتیم

«اللهم صدقنا و أجبتنا داعی الله و اتبعنا الرسول في موالاة مولانا و مولى المؤمنين أمير المؤمنين علي بن أبي طالب ... اللهم ربنا إنا سمعنا مناديا ينادى للإيمان أن آمنوا بربكم فآمننا... فإنا يا ربنا بملك و لطفك أجبتنا داعيك و اتبعنا الرسول و صدقناه و صدقتنا مولى المؤمنين و كفرنا بالجبت و الطاغوت، فولنا ما تولينا...»

خدایا ما تصدیق کردیم و اجابت نمودیم دعوت کننده تو را و پیرو پیامبر (صلی الله علیه و آله) شدیم درباره ولایت مولایمان و مولای مؤمنان امیر المؤمنین علی بن ابی طالب... خدایا، پروردگارا، ما شنیدیم منادیی برای ایمان ندا می کند که به پروردگارتان ایمان بیاورید. ما نیز ایمان آوردیم... پروردگارا، ما - به منت و لطف تو - دعوت کننده ات را پاسخ مثبت دادیم و پیرو پیامبر (صلی الله علیه و آله) شدیم و او را تصدیق کردیم و همچنین مولای مؤمنین را تصدیق کردیم، و به جبت و طاغوت کافر شدیم. خدایا ولایتی را که پذیرفته ایم همراهمان قرار ده.

14. فرازی دیگر از دعای روز غدیر: معرفت غدیرم ده

«اللهم إني أسألك... أن تجعلني في هذا اليوم الذي عقدت فيه لوليك العهد في أعناق خلقك و أكملت لهم الدين، من العارفين بحرمة و المقرين بفضله... اللهم فكما جعلته عيدك الأكبر و سميته في السماء يوم العهد المعهود و في الأرض يوم الميثاق المأخوذ و الجمع المسؤول صل على محمد و آل محمد و أقرر به عيوننا و أجمع به شملنا و لا تضلنا بعد إذ هديتنا و اجعلنا لأنعمك من الشاكرين يا أرحم الراحمين.»

خدایا از تو می خواهم مرا در این روزی که برای ولایتعهدی برگردن خلقت بسته ای و دین را بر ایشان کامل کرده ای، مرا از عارفین به حرمت آن و اقرار کنندگان به فضیلت آن قرار دهی ...

خدایا همانگونه که آن را عید بزرگ خود قرار داده ای و در آسمان روز عهد معهود نامیده ای و در زمین روز پیمان گرفته شده و اجتماع سؤال شونده نامگذاری کرده ای، بر محمد و آل محمد درود فرست و چشم ما

را بدان روشن فرما و کارهای ما را به برکت آن منظم فرما و بعد از هدایت ما را گمراه مفرما و ما را نسبت به نعمت هایت از شاکران قرار ده، ای رحم کننده ترین رحم کنندگان.

15. فراز دیگری از دعای عید غدیر: لعنت بر منکر حق غدیر

«الحمد لله الذى عرفنا فضل هذا اليوم و بصرنا حرمة و کرمانا به و شرفنا بمعرفة و هدانا بنوره ... اللهم انى أسألك ... أن تلعن من جحد حق هذا اليوم و أنکر حرمة فصد عن سبيلك لإطفاء نورك.»

حمد خدایی را که فضیلت این روز را به ما شناسانید و ما را نسبت به حرمت آن بصیرت داد و به وسیله آن به ما کرامت بخشید و با معرفت آن به ما شرف داد و به نور آن ما را هدایت کرد.

خدایا، از تو می خواهم لعنت کنی کسانی را که حق این روز را انکار کردند و حرمت آن را نپذیرفتند و برای خاموش کردن نور تو راه تو را بستند.

16. فراز دیگری از دعای عید غدیر: خدا را بر غدیر سپاسگزارم

«الحمد لله الذى جعل کمال دینه و تمام نعمته بولاية أمير المؤمنين على بن ابي طالب عليه السلام.»

شکر خدایی را که کمال دینش و تمام نعمتش را با ولایت امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب (علیه السلام) قرار داد.

پی نوشت ها:

1- عوالم، ج 3/15، ص 220 .

2- بحار الانوار، ج 97، ص 360 .

اللهم العن الجبت الطاغوت
wWw.Alamdar.Blogfa.com